

V Bruseli 8. júna 2023
(OR. en)

10048/23

PROCIV 39
IPCR 40
COHAFA 61
DEVGEN 102
JAI 762
ATO 32
CHIMIE 51
COEST 342

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od: Generálny sekretariát Rady

Komu: Delegácie

Č. predch. dok.: 9798/23

Predmet: Závery Rady o posilnení odolnosti celej spoločnosti v kontexte civilnej ochrany vrátane pripravenosti na chemické, biologické, rádiologické a jadrové (CBRN) hrozby

Delegáciám v prílohe zasielame uvedené závery Rady, ktoré schválila Rada (spravodlivosť a vnútorné veci) na svojom 3 955. zasadnutí, ktoré sa konalo 8. a 9. júna 2023.

ZÁVERY RADY O POSILNENÍ ODOLNOSTI CELEJ SPOLOČNOSTI V KONTEXTE CIVILNEJ OCHRANY VRÁTANE PRIPRAVENOSTI NA CHEMICKÉ, BIOLOGICKÉ, RÁDIOLOGICKÉ A JADROVÉ (CBRN) HROZBY

Úvod

1. So zreteľom na článok 196 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), v ktorom sa podporuje spolupráca medzi členskými štátmi pri riešení katastrof, a na článok 222 ZFEÚ, podľa ktorého Únia a jej členské štáty konajú v duchu solidarity, ak je členský štát postihnutý katastrofou;
2. Zdôrazňujúc, že Európu postihlo v posledných rokoch niekoľko súbežných dlhodobých, medziodvetvových a cezhraničných kríz, medzi ktoré patrí útočná vojna Ruska proti Ukrajine, pandémie COVID-19 a veľký počet prírodných katastrof, ako sú zemetrasenia, prírodné požiare a povodne, z ktorých mnohé zhoršuje zmena klímy, pričom všetky tieto katastrofy si vyžadujú účinné zvládanie, a uznávajúc, že pri reakcii na tieto potreby a hrozby je potrebné zvoliť prístup založený na odolnosti celej spoločnosti;
3. So zreteľom na závery Rady z roku 2009 o posilnení chemickej, biologickej, rádiologickej a jadrovej (CBRN) bezpečnosti v Európskej únii – akčný plán EÚ v oblasti CBRN bezpečnosti¹, závery Rady z roku 2009 o zvyšovaní informovanosti o civilnej ochrane², závery Rady z roku 2021 o zlepšovaní pripravenosti, schopnosti reagovať a odolnosti v prípade budúcich kríz³, závery Európskej rady z decembra 2021, v ktorých sa uvádza, že naša kolektívna pripravenosť, schopnosť reagovať a odolnosť voči budúcim krízam predstavuje pre Úniu významnú prierezovú politickú prioritu⁴ a závery Rady z roku 2022 o opatreniach civilnej ochrany s ohľadom na zmenu klímy⁵, v ktorých sa zdôrazňuje potreba zintenzívniť opatrenia na zvýšenie kapacity v oblasti prevencie, pripravenosti a reakcie v súvislosti so zmenou klímy, ako aj význam toho, aby občania prispievali k svojej vlastnej bezpečnosti a odolnosti;

¹ 15505/1/09 REV1 + COR1 + COR2.

² 9976/09.

³ 14276/21.

⁴ EUCO 22/21.

⁵ 7146/22.

4. Berúc na vedomie oznámenie a odporúčanie Komisie o cieľoch Únie týkajúcich sa odolnosti voči katastrofám⁶ prijaté 8. februára 2023, v ktorých sa stanovuje nezáväzný spoločný základ pre posilnenie kolektívnej kapacity EÚ predchádzať katastrofám, pripravovať sa na ne a reagovať na ich vplyvy, ako aj pre ochranu občanov, živobytia a životného prostredia;
5. Uznávajúc, že mechanizmus Únie v oblasti civilnej ochrany (UCPM) zohráva kľúčovú úlohu v rámci reakcie Európy na prírodné katastrofy a katastrofy spôsobené ľudskou činnosťou, a to aj pri poskytovaní materiálnej pomoci Ukrajine a iným krajinám postihnutým útočnou vojnou Ruska;

Rada Európskej únie

6. Uznáva náročnosť doby s výzvami v podobe totálnej vojny v Európe, zmeny klímy a pandémie COVID-19, pričom zdôrazňuje význam posilnenia odolnosti celej spoločnosti v kontexte civilnej ochrany vzhľadom na rastúci počet dlhodobých, komplexných, cezhraničných a medziodvetvových kríz;
7. Oceňuje oznámenie a odporúčanie Komisie o nezáväzných cieľoch Únie týkajúcich sa odolnosti voči katastrofám⁷ vrátane zodpovedajúcich hlavných iniciatív a zdôrazňuje, že je dôležité podporovať komplementárnosť a možné budúce synergie s inými oblasťami činnosti na úrovni EÚ a na celosvetovej úrovni, ako je vykonávanie smernice o odolnosti kritických subjektov⁸, sendaiský rámec pre znižovanie rizika katastrof na roky 2015 – 2030, ako aj spolupráca medzi EÚ a NATO, a to pri plnom rešpektovaní zásad vzájomnej otvorenosti a transparentnosti, inkluzívnosti a reciprocity a rozhodovacej autonómie a na základe cieľov Únie v oblasti odolnosti voči katastrofám a siedmich základných požiadaviek NATO na odolnosť členských štátov prostredníctvom špecializovaného štruktúrovaného dialógu medzi EÚ a NATO o odolnosti;
8. Pripomína, že v oblasti civilnej ochrany sa podnikli počiatočné kroky na posilnenie odolnosti celej spoločnosti;

⁶ 6281/23 + ADD1, 6259/23.

⁷ Odporúčanie Komisie (C/2023/400) z 8. februára 2023 o cieľoch Únie týkajúcich sa odolnosti voči katastrofám 2023/C 56/01, Ú. v. EÚ C 56, 15.2.2023, s. 1; oznámenie Komisie COM(2023) 61 final.

⁸ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2557 zo 14. decembra 2022 o odolnosti kritických subjektov a o zrušení smernice Rady 2008/114/ES, Ú. v. EÚ L 333, 27.12.2022, s. 164 – 198.

9. Víta diskusie o európskej iniciatíve pre zvyšovanie informovanosti o krízach a pripravenosti na ne a zdôrazňuje, že by mala byť založená na prístupe zohľadňujúcom všetky riziká s cieľom posilniť odolnosť obyvateľstva pre prípad, keď dôjde k narušeniu spoločenských funkcií;
10. Oceňuje kroky, ktoré Komisia prijala na začatie mapovania a prípravu štúdie uskutočniteľnosti s cieľom ďalej koncipovať európsku iniciatívu pre zvyšovanie informovanosti o krízach a pripravenosti na ne, a to pri zohľadnení zásady subsidiarity a potreby flexibility, aby členské štáty mohli túto iniciatívu prispôbiť rôznym vnútroštátnym podmienkam;
11. Víta postupný prístup, ktorý začína mapovaním osvedčených postupov spolupráce medzi verejným a súkromným sektorom a ktorý by mohol prispieť k posilneniu zapojenia súkromného sektora do činností civilnej ochrany vo fázach prevencie, pripravenosti a reakcie;
12. Uznáva, že reakcia v rámci mechanizmu Únie v oblasti civilnej ochrany na útočnú vojnu Ruska proti Ukrajine je najrozsiahlejšou a najkomplexnejšou operáciou EÚ v oblasti civilnej ochrany od zriadenia tohto mechanizmu, a zdôrazňuje potrebu posilniť civilnú ochranu tak na úrovni Únie, ako aj na úrovni členských štátov;
13. Pripomína prácu Koordinačného centra pre reakcie na núdzové situácie (ERCC) a Rady, a to aj v rámci aktivácie mechanizmu integrovanej politickej reakcie na krízu (IPCR) v súvislosti s útočnou vojnou Ruska proti Ukrajine;
14. Berie na vedomie najmä navrhované opatrenia týkajúce sa pripravenosti a reakcie v oblasti CBRN, ktoré by EÚ a členské štáty mohli prijať vzhľadom na útočnú vojnu Ruska proti Ukrajine;
15. Zdôrazňuje, že je dôležité posilniť pripravenosť na CBRN incidenty v celom spektre rizík, a to na Ukrajine aj mimo nej;
16. Uznáva, že v krátkodobom horizonte je potrebné prijať viaceré opatrenia s cieľom ďalej zlepšiť pripravenosť v prípade CBRN incidentu, ale že sú zároveň nevyhnutné aj dlhodobejšie opatrenia na posilnenie schopnosti Únie pripraviť sa na CBRN incidenty a reagovať na ne;

17. Zdôrazňuje význam odolnosti jednotlivých členských štátov v oblasti CBRN a posilnenia pripravenosti a schopnosti reakcie v oblasti CBRN na vnútroštátnej úrovni aj na úrovni EÚ, čím sa zvýši odolnosť EÚ, čo zároveň umožní podporu tretích krajín vrátane Ukrajiny;
18. Zdôrazňuje význam civilno-vojenskej spolupráce v súvislosti s operáciami v oblasti CBRN, a to aj v rámci spolupráce medzi EÚ a NATO pri plnom dodržiavaní dohodnutých hlavných zásad, s cieľom zabezpečiť jednotnosť úsilia v oblasti budovania kapacít, primeranú, recipročnú a nediskriminačnú výmenu informácií a koordinovanú reakciu;

Vyzýva členské štáty, aby

19. Zdôraznili potrebu prístupu založeného na odolnosti celej spoločnosti vzhľadom na rastúci počet súbežných dlhodobých, medziodvetvových a cezhraničných kríz;
20. Podporili opatrenia v oblasti prevencie a pripravenosti s cieľom zlepšiť schopnosť Únie a jej členských štátov odolávať účinkom katastrof, ktoré majú alebo môžu mať cezhraničné účinky na viaceré krajiny, podporovaním plnenia nezáväzných cieľov Únie týkajúcich sa odolnosti voči katastrofám;
21. Zvážili aktívnu účasť na iniciatívach v oblasti informovanosti a pripravenosti na úrovni EÚ, najmä na novonavrhnutej iniciatíve „preparEU“, s osobitným zameraním na pripravenosť jednotlivca, a to pri zohľadnení miestnych, regionálnych a vnútroštátnych iniciatív;
22. V prípade potreby začlenili a vzájomne si vymieňali informácie o vnútroštátnych kampaniach zameraných na informovanosť o rizikách a pripravenosti na ne s cieľom podporovať činnosti hlavného projektu v rámci cieľa Únie týkajúceho sa odolnosti voči katastrofám 2;
23. Zvážili ďalší rozvoj postupov spolupráce medzi verejným a súkromným sektorom, ktoré v prípade potreby posilňujú činnosti civilnej ochrany v oblasti prevencie, pripravenosti a reakcie;
24. Sa ďalej usilovali ponúkať a registrovať nové kapacity súvisiace s CBRN do európskeho zoskupenia v oblasti civilnej ochrany (ECPP);

25. Posilňovali spoluprácu v rámci Rady s cieľom v prípade potreby podporiť koordináciu komunikácie, informačných opatrení a úsilia v súvislosti s pripravenosťou na možné CBRN incidenty. Počas aktivácie mechanizmu IPCR v súvislosti s možnými CBRN incidentmi by predsedníctvo malo poveriť neformálnu sieť krízových komunikátorov (CCN), ktorá funguje v rámci mechanizmu IPCR, aby podľa potreby zlepšila komunikáciu s verejnosťou a jednotné poskytovanie informácií o rôznych aspektoch prebiehajúcej krízy. Predsedníctvo a okrúhle stoly IPCR môžu sieť CCN poveriť aj vykonávaním ďalších osobitných činností v súvislosti s prebiehajúcou krízou s cieľom preskúmať možnosti spoločnej komunikácie, informačné opatrenia a úsilie v súvislosti s možnými CBRN incidentmi;
26. Posilnili účasť na odbornej príprave a cvičeniach súvisiacich s CBRN.

Vyzýva Komisiu, aby

27. Podporovala implementáciu nezáväzných cieľov Únie týkajúcich sa odolnosti voči katastrofám vrátane hlavných iniciatív a spolu s členskými štátmi posudzovala dosiahnutý pokrok, prehodnocovala a rozvíjala tieto ciele vzhľadom na meniace sa potreby a opatrenia prijaté na riešenie nedostatkov zistených na základe získaných poznatkov, tvorby scenárov a plánovania zvládania katastrof na celom území Európskej únie vrátane najvzdialenejších regiónov s cieľom vyhnúť sa administratívne zaťaženi a dupliciti;
28. V úzkej spolupráci s členskými štátmi pokročila v práci na mapovaní a štúdiu uskutočniteľnosti s cieľom ďalej koncipovať európsku iniciatívu pre zvyšovanie informovanosti o krízach a pripravenosti na ne, a to aj pokiaľ ide o osobitné riziká súvisiace s najvzdialenejšími regiónmi EÚ;
29. Spolu s členskými štátmi zmapovala prebiehajúcu spoluprácu so súkromným sektorom na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni v oblasti civilnej ochrany a zároveň uznala rôzne mandáty členských štátov a nimi uplatňované spôsoby implementácie.

V súvislosti s krátkodobými opatreniami v oblasti CBRN vyzýva Komisiu, aby:

30. S cieľom zabezpečiť účinnú a včasnú reakciu posilnila schopnosť včasného varovania v oblasti CBRN, a to v spolupráci s príslušnými zainteresovanými stranami vrátane medzinárodných organizácií (napr. MAAE, OPCW);

31. S cieľom preskúmať ďalšie opatrenia zabezpečila a uľahčila osobitné diskusie o CBRN, ktoré sú založené na scenároch, s členskými štátmi, štátmi zúčastňujúcimi sa na mechanizme Únie v oblasti civilnej ochrany a príslušnými organizáciami;
32. Prijala nevyhnutné opatrenia na preskúmanie možností, ako členským štátom poskytovať pravidelné špecifické informácie o CBRN v súvislosti s vojnou na Ukrajine a CBRN rizikami, čím by sa zlepšila kolektívna pripravenosť a identifikácia podporných opatrení;
33. Urýchlila proces certifikácie kapacít CBRN registrovaných v európskom zoskupení v oblasti civilnej ochrany, pokračovala v budovaní kapacít rescEU a spolu s členskými štátmi a medzinárodnými organizáciami preskúmala, ako možno v rámci mechanizmu Únie v oblasti civilnej ochrany využiť kapacity CBRN dostupné na vnútroštátnej úrovni alebo v rámci iných organizácií;
34. Preskúmala ďalšie možnosti na uľahčenie obstarávania CBRN vybavenia členskými štátmi, a to aj v rámci rescEU, identifikovala spôsoby ďalšieho skrátenia času nasadenia kapacít v prípade CBRN incidentov a vyhodnotila účinnosť činností a operácií, ktoré už prebiehajú;
35. Spolu s členskými štátmi preskúmala riešenia, ktoré by členským štátom uľahčili možnosť nasadiť kapacity CBRN súvisiace s civilnou ochranou v krajinách postihnutých konfliktom, a aby ďalej skúmala možnosti poskytovania odbornej prípravy ukrajinskému personálu;
36. V úzkej spolupráci s členskými štátmi preskúmala možnosti uzavretia dojednaní o podpore na diaľku alebo rozšírenia už existujúcich takýchto dojednaní s cieľom poskytnúť špecialistom prvého zásahu a inému personálu odbornú a analytickú podporu virtuálnymi prostriedkami.

V súvislosti s dlhodobými opatreniami v oblasti CBRN vyzýva Komisiu, aby:

37. V úzkej spolupráci s členskými štátmi a príslušnými organizáciami ďalej skúmala možnosti, ako zabezpečiť, aby sa mechanizmus Únie v oblasti civilnej ochrany chápal v súvislosti s civilnou ochranou ako hlavný kanál pre žiadosti o materiál (tímy, vybavenie, zásoby atď.);
38. V úzkej spolupráci s členskými štátmi ďalej skúmala možnosti riešenia existujúcich nedostatkov v kapacitách, ktoré sú potrebné na riešenie kaskádových účinkov závažných CBRN incidentov;

39. Skúmala, ako zlepšiť trhový prístup k rôznym druhom zariadení, dodávkam a materiálu súvisiacim s CBRN zabezpečením dlhodobej predvídateľnosti nákupu;
 40. S orgánmi civilnej ochrany nadviazala na príslušné potreby v oblasti odbornej prípravy a cvičení a podľa možnosti organizovala pravidelnejšiu odbornú prípravu a cvičenia v oblasti CBRN týkajúce sa civilnej ochrany;
 41. V úzkej spolupráci s členskými štátmi ďalej diskutovala o tom, ako nadviazať na navrhované opatrenia a ako ich vykonávať.
-